SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025-2028
Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Podstawy tekstologii
Kod przedmiotu*	IVB10
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	IPiD /Kolegium Nauk Humanistycznych/ UR
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Lingwistyki Kulturowej i Komunikacji Społecznej
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	I stopnia
Profil	Profil ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok/ sem. 2
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot z zakresu specjalności edytorstwo
Język wykładowy	Język polski
Koordynator	dr hab. prof. UR Wioletta Kochmańska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. prof. UR Urszula Gajewska, dr hab. prof. UR Wioletta Kochmańska, dr hab. prof. UR Maria Krauz

***** *-opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce*

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	ZW – zaj. warszt.	**Liczba pkt. ECTS**
2								30	3

1.2. Sposób realizacji zajęć

☒zajęcia w formie tradycyjnej
□zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, **zaliczenie z oceną**, zaliczenie bez oceny)

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student/-ka ma wiedzę ze współczesnego języka polskiego; zna podstawy gramatyki, stylistyki praktycznej
i kultury języka w zakresie szkoły średniej.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	C1. Student pozna podstawowe zagadnienia teoretyczne dotyczące tekstu, wypowiedzi i dyskur- su. Uczy się pracy z tekstem: poznaje zasady tworzenia tekstu, uczy się analizować makro- i mikrostrukturę różnych typów tekstu, co stanowi podstawy interpretacji tekstu.
C2	C2. Student szczegółowo pozna problematykę delimitacji tekstu, segmentacji tekstu w dialogu i monologu, analizę wykładników spójności. Analizowane są teksty publicystyczne, naukowe i potoczne, a także literackie.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych [1]
EK_01	Student/-ka ma wiedzę o tekście jako całościowo zorganizowanym komunikacie. Identyfikuje granice tekstu, jego funkcję, intencję oraz globalną semantykę.	K_W01
EK_02	Student/-ka zna terminologię związaną z tekstem pisanym, ustnym, elektronicznym, multimedialnym. Zna różne definicje tekstu, nazywa składniki wzorca strukturalnego i odróżnia funkcje tekstu.	K_W02
EK_03	Student/-ka potrafi wskazać środki więzi tekstowej w różnych typach tekstu. Rozróżnia działania na tekście i ma wiedzę o wzorcach gatunkowych tekstów: rozmowy, transmisji sportowej, dyskusji oraz pisanych, np. artykuł prasowy, teksty naukowe, urzędowe, literackie.	K_U01
EK_04	Student /-ka posiada umiejętność przygotowania wypowiedzi ustnych oraz prac pisemnych realizujących zadane typy tekstów z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł;	K_U10
EK_05	Dzięki umiejętności tworzenia różnych typów tekstów student/-ka sprawnie komunikuje się z innymi. Docenia wartość słowa pisanego i ocenia pod katem językowym jakość wydanego tekstu.	K_K01

3.3Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Nie dotyczy

B. Problematyka zajęć warsztatowych:

Treści merytoryczne
Tekstologia i jej działy: teoretyczna, opisowa i stosowana.
Pojęcie tekstu, dyskursu, gatunku. Definicje słownikowe i encyklopedyczne tekstu. Ewolucja pojęcia tekst – definicje tekstologiczne. Kryteria tekstowości.

[1] W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efektyuczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Teksty werbalne (pisane i mówione) a teksty kultury. Tekst a zdanie. Pojęcie tekstu minimalnego. Istota tekstów multimedialnych.
Tekst a styl tekstu. Krótka charakterystyka stylu potocznego, artystycznego, urzędowego, naukowego i publicystycznego.
Tekst a gatunek. Definicje gatunku, różne klasyfikacje i cechy charakterystyczne wybranych gatunków mowy.
Specyfika tekstów elektronicznych. Pojęcie hipertekstu. Analiza podstawowych struktur stosowanych w Internecie (przykłady struktur hierarchicznych, liniowych, sieciowych). Różnice między tekstem tradycyjnym a hipertekstem.
Delimitacja tekstu: tytuł, jego budowa i funkcje; początek i koniec tekstu; podział tekstu na akapity.
Spójność linearna i semantyczna tekstu. Analiza środków więzi tekstowej. Metatekst w tekście, typologia i rola operatorów metatekstowych w różnych typach tekstu.
Wzorzec strukturalny tekstu – analiza struktury różnych tekstów mówionych, np. rozmowy, transmisji sportowej, dyskusji oraz pisanych, np. artykuł prasowy, teksty naukowe, urzędowe, literackie.
Podstawowe działania na tekście: plan tekstu, streszczenie, adjustacja i korekta.
Ćwiczenia praktyczne – tworzenie tekstów spójnych, będących całościowymi komunikatami oraz ich analiza i interpretacja.

3.4 Metody dydaktyczne

Np.**:**
Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość
Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów(projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja),gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość
Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

Analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach, ćwiczenia praktyczne w redagowaniu różnych tekstów, referat z prezentacją multimedialną

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01, EK_02, EK_03, EK_04, EK_05	Obserwacja w trakcie zajęć, referat, dyskusja, kolokwium ustne, ocena form pisemnych.	ZAJ. WARSZT.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 4	Na ocenę 5
Student/-ka nie zna terminologii związanej z teorią tekstu, budową tekstu i funkcjami pełnionymi przez komunikaty pisemne i ustne.	Student ma wiedzę pozwalającą na odróżnienie tekstu, dyskursu i wypowiedzi, potrafi nazwać funkcje tekstu.	Student/-ka zna dobrze terminologię związaną z teorią tekstu, budową tekstu jako całościowego komunikatu i rozróżnia funkcje pełnione przez komunikaty pisemne i ustne.	Student/-ka zna bardzo dobrze terminologię związaną z teorią tekstu, budową tekstu jako całościowego komunikatu i rozróżnia funkcje pełnione przez komunikaty pisemne i ustne.
Student/-ka nie wyli-	Student /-ka identyfiku-	Student /-ka identyfikuje	Student /-ka identyfikuje

cza wykładników spójności tekstu, nie rozróżnia ram teksto-wych w różnych ga- tunkowo tekstach.	je środki spójności tek-stu i ramę modalną tek-stu tekstów naukowych	środki spójności tekstu i ramę modalną tekstu tek-stów naukowych i publicy-stycznych	środki spójności tekstu (kohezję i koherencje) oraz ramę modalną tekstutekstów naukowych, pu-blicystycznych i literac-kich.
Student/-ka nie potra-fi krytycznie czytać i interpretować tek-stów, należących do różnych odmian funk-cjonalnych gatunko-wych.	Student/-ka potrafi kry-tycznie czytać i interpre-tować tekstu, należące do jednej odmiany funkcjonalnej, np. lite- rackie, naukowe, publi-cystyczne lub użytkowe.Umie ocenić kompozy- cję tekstu jako cało-ściowego komunikatu.	Student/-ka potrafi kry-tycznie czytać i interpre-tować tekstu, należące do dwu odmian funkcjonal-nych, np. literackie, nau-kowe, publicystyczne lub użytkowe. Umie ocenić kompozycję tekstu jako całościowego komunikatu.	Student/-ka potrafi kry-tycznie czytać i interpre-tować teksty, należące do różnych odmian funkcjo-nalnych, np. literackie, naukowe, publicystyczne, użytkowe. Umie ocenić kompozycję tekstu jako całościowego komunikatu.
Student/-ka nie umie wyszukiwać i analizo-wać językowych środ-ków spójności tekstu, nie rozpoznaje i nie potrafi ocenić różnychtechnik tworzenia tekstu.	Student/-ka potrafi anali-zować w tekście pod- stawowe językowe środki więzi tekstowej i omówić jego granice.	Student/-ka potrafi anali-zować w stopniu dobrym językowe środki więzi tekstowej i omówić jego granice i ocenić kompozy-cję wybranego tekstu.	potrafi analizować i kry-tycznie oceniać językowe wykładniki spójności line-arnej i semantycznej, umieocenić kompozycję tekstui granice w różnych gatun-kowo tekstach.
Student nie potrafi napisać tekstu spój-nego, o rozpoznawal-nej intencji, mającegookreślone nacecho- wanie gatunkowe i stylowe.	Student tworzy krótki tekst spójny, popełnia-jąc drobne błędy doty-czące struktury i stylu.	Student tworzy poprawneteksty reprezentujące różne gatunki.	Student tworzy poprawnejęzykowo teksty, będące całościowymi komunika-tami o rozpoznawalnej intencji, reprezentujące różne gatunki i style.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie ak-tywności
Godziny z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	15
Godziny niekontaktowe – praca własna studen-ta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	40
SUMA GODZIN	85
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studen-ta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, Tekstologia, Warszawa 2009.
B. Boniecka, Lingwistyka tekstu - teoria i praktyka, Lublin 1999.
R. A. de Beaugrande, W. U. Dressler, Wstęp do lingwistyki tekstu, Warszawa 1990.
T. Dobrzyńska, Tekst. Próba syntezy, Warszawa 1993.
U. Gajewska, Metatekstemy w języku nauk ścisłych, Rzeszów 2004.
M. Krauz, Zdania inicjalne w języku polskim, Rzeszów 1996.
M. Krauz, Relacja między tekstem a dyskursem w polskiej literaturze językoznawczej, „Słowo. Studia języ-koznawcze 1", red. K. Ożóg, Rzeszów 2010.
M. Krauz, *Spójność tekstu medialnego (na przykładzie codziennych programów informacyjnych*), w: *Współczesne media. Problemy i metody badań nad mediami,* t. II, red. I. Hofman, D. Kępa- Figura, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Lublin 2019, s. 107– 122.
A. Wilkoń, Spójność i struktura tekstu, Kraków 2002.
U. Żydek-Bednarczuk, Wprowadzenie do lingwistyki tekstu, Katowice 2005.
Tekstologia, t. 4-5. Seria: Współczesna polszczyzna. Wybór opracowań, red. J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, Lublin 2004. [wybrane artykuły]

Literatura uzupełniająca:

E. Balcerzan, W stronę genologii multimedialnej, „Teksty Drugie" 1999, nr 6.
J. Bartmiński, Kolekcja w strukturze tematycznej tekstu ustnego, w: Tekst w kontekście. Zbiór studiów,red. T. Dobrzyńska, Wrocław 1990.
J. Bartmiński (red.), Współczesny język polski, Lublin 2001.
B. Boniecka, J. Panasiuk, Audycja radiowa jako tekst, w: Język w mediach masowych, red. J. Bralczyk, K.Mosiołek-Kłosińska, Warszawa 2000.
T. Dobrzyńska, Delimitacja tekstu pisanego i mówionego, w: Tekst. Język. Poetyka. Zbiór studiów, red. M.
R. Mayenowa, Wrocław 1978.
T. Dobrzyńska, O początkach i końcach bajek zwierzęcych, w: Tekst i język. Problemy semantyczne, red. M. R. Mayenowa, Wrocław 1974.
T. Dobrzyńska, Tempo jako wykładnik spójności w tekście mówionym, w: Semantyka tekstu i języka, red. M. R. Mayenowa, Wrocław 1976.
J. Fras, Dziennikarski warsztat językowy, Wrocław 2005.
S. Gajda, M. Balowski (red), Styl a tekst, Opole 1996.
A. Kałkowska, O spójności tekstu, „Język Polski" 1987, z. 3-5.
M. Krauz, *Hiperstruktura, klastry tekstów czy dyskurs krytyczny – recenzja prasowa w grupie tekstów towarzyszących*, w: *Dyskurs i jego odmiany*, red. Bożena Witosz, Katarzyna Sujkowska-Sobisz i Ewa Ficek, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2016, s. 261-275.
M. Krauz, *Tekst w tekście – funkcjonowanie przysłów w dyskursie prasowym, w: Parémie národů slovanských IX, Ostravská univerzita, Ostrava 2019, ISBN 978-80-7599-098-3, s. 271-288.*
J. Labocha, Tekst, wypowiedź, dyskurs, w: Styl a tekst, red. S. Gajda, M. Balowski, Opole 1996.
M. Maciejewski, Gatunki hipertekstu w perspektywie tekstologicznej. Analiza na przykładzie internetowejprezentacji przedsiębiorstw, „Język – kultura – komunikacja", nr 5, Poznań 2009.
S. Niebrzegowska-Bartmińska, Wzorce tekstów ustnych w perspektywie etnolingwistycznej, Lublin 2007.
D. Ostaszewska red., Gatunki mowy i ich ewolucja, t. I: Mowy piękno wielorakie, Katowice 2000; t. II:Tekst a gatunek, Katowice 2004.
K. Ożóg, Leksykon metatekstowy współczesnej polszczyzny mówionej. Wybrane zagadnienia, Kraków 1990.

B. Witosz, Genologia lingwistyczna. Zarys problematyki, Katowice 2005.
B. Witosz, Tekst i/a gatunek. Jeden czy dwa modele?, w: Gatunki mowy i ich ewolucja, t. II: Tekst a gatunek, red. D. Ostaszewska, Katowice 2004.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej